

LICHTSPOOR

A person is silhouetted against a sunset over a lake. The person is standing on a paved area, looking out over the water. Several birds are flying in the sky. The sun is low on the horizon, creating a bright glow. The sky is filled with clouds. The water is calm, reflecting the light from the sun. The overall mood is peaceful and contemplative.

57ste jaargang 2020 nummer 1

Thermometermensen

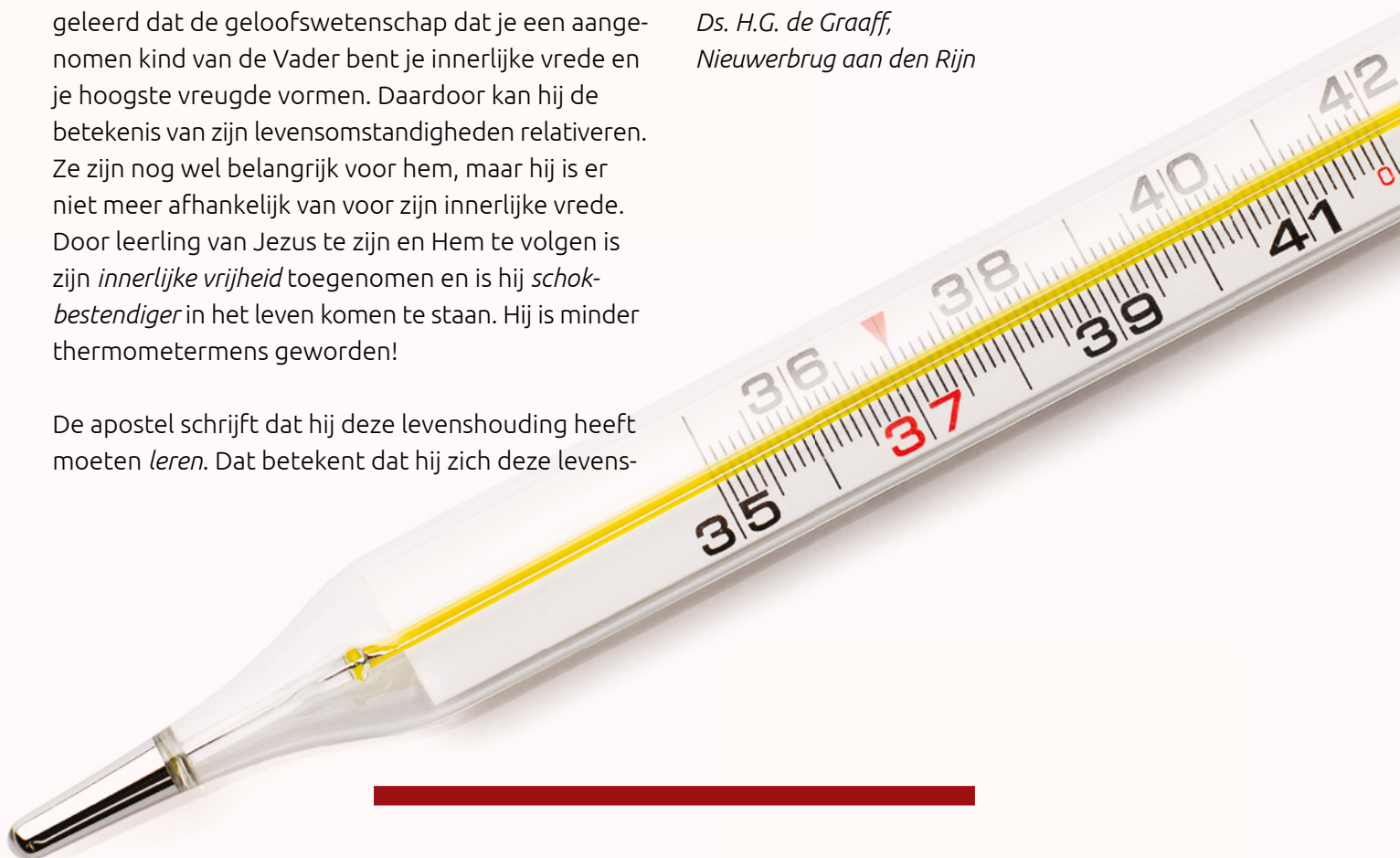
Wij zijn 'thermometermensen'. Deze vreemde uitdrukking is ooit gesmeed door Corrie ten Boom. Zoals een thermometer beïnvloed wordt door onze lichaamstemperatuur zó wordt de kleur van ons gevoelsleven beïnvloed door onze levensomstandigheden. Wanneer een gure wind van grote zorgen door ons levenshuis waait is dat merkbaar aan onze stemming. Onze stemming blijkt mede afhankelijk te zijn van onze levensomstandigheden. Wij zijn thermometermensen!

De apostel Paulus schijnt daar een uitzondering op te zijn. Hij schrijft "Want ik heb geleerd tevreden te zijn in de omstandigheden waarin ik verkeer" (Fil. 4:11). Let wel, dat schreef hij vanuit de gevangenis, dus op het moment dat zijn situatie allerm minst gunstig was. Paulus is thermometermens, maar óók leerling en navolger van Jezus Christus. Van Hém heeft Paulus geleerd dat de geloofswetenschap dat je een aangenomen kind van de Vader bent je innerlijke vrede en je hoogste vreugde vormen. Daardoor kan hij de betekenis van zijn levensomstandigheden relativëren. Ze zijn nog wel belangrijk voor hem, maar hij is er niet meer afhankelijk van voor zijn innerlijke vrede. Door leerling van Jezus te zijn en Hem te volgen is zijn *innerlijke vrijheid* toegenomen en is hij *schokbestendiger* in het leven komen te staan. Hij is minder thermometermens geworden!

De apostel schrijft dat hij deze levenshouding heeft moeten *leren*. Dat betekent dat hij zich deze levens-

houding eigen heeft moeten maken door zich daar dagelijks in te *oefenen*. Het is namelijk een taai gevecht voor een thermometermens om je houvast en grootste vreugde telkens weer te zoeken in het geworteld zijn in de relatie met je hemelse Vader. Het vertroostende is echter dat Christus niet alleen onze Leermeester, maar ook onze *Krachtbron* is (Fil. 4:13). Om te groeien in deze levenshouding hoef je de kracht niet uit jezelf op te pompen. Je mag je lege handen telkens weer laten vullen met Zijn kracht. Dat betekent naast ontspannenheid ook inzet van onze kant. In de navolging van Christus mogen we in een levenslang vernieuwingsproces met vallen opstaan *leren* minder afhankelijk zijn van onze levensomstandigheden. Zo mogen we groeien in innerlijke vrijheid en schokbestendigheid. Wat een goede Meester is Jezus Christus!

*Ds. H.G. de Graaff,
Nieuwerbrug aan den Rijn*

Nico de Waal over 'de tijdbom die niet afging'

Iemand noemde hem eens een 'zondagskind'. Nico de Waal heeft nooit veel hoeven solliciteren. Hij werd voor functies gevraagd. 'En elk van die taken heeft eraan bijgedragen dat ik geworden ben wie ik nu ben. Met veel dankbaarheid kijk ik terug op mijn werkzame leven.' Eind 2019 ging Nico met pensioen na een lange loopbaan in het uitgeverijvak als directeur van Boekencentrum BV en directeur van de BV Liedboek. De dankbaarheid wordt gekleurd door een ingrijpende gebeurtenis in zijn leven, nu 15 jaar geleden.

'De kapper stuitte bij het knippen een paar keer op een bultje op mijn achterhoofd. Aanvankelijk deed ik er laconiek over. Maar toen ze het weer een keer had geraakt en het was gaan bloeden, ging ik er toch maar even mee naar de huisarts. Een vetbultje, dacht zij, dat haal ik zo weg. Maar toen het puntje bij paaltje kwam aarzelde ze. Ze vertrouwde het niet. 'Het bultje heeft een andere kleur. Stel nu dat ik een bloedvat raak...' Ze stuurde me door naar het ziekenhuis. Een chirurg heeft daar een biopsie genomen, om te laten onderzoeken. Na twee weken kon ik terugkomen voor de uitslag.

Die dag zouden we een dag weggaan met mijn schoonouders, naar Zeeland, maar ik zou eerst nog even langsgaan bij het ziekenhuis. Dat werd wel iets meer dan een terloops bezoek. "Gaat u zitten", zei de chirurg. 'Het is ernstig. U hebt een melanoom, de meest agressieve vorm van huidkanker. We zullen u zo snel mogelijk moeten opereren.'" De ernst van de situatie drong niet tot me door. 'Kan het niet wat later? We zouden net met vakantie...' probeerde ik nog. "Ik heb niet het idee dat u het begrijpt", zei de arts.

Langzaam maar zeker beseftte ik hoe bedreigend het was. Er was een groot risico op uitzaaiingen

naar vitale lichaamsdelen, de lever en longen. En: er zijn nog geen medicijnen of therapieën voor. Toen dat in volle hevigheid tot me doordrong, heb ik wel even zitten stampvoeten. Je voelt je dan heel klein.

Psalm

Het is misschien gek, maar toch was ik het meest geraakt door de reacties van mensen in mijn omgeving. Het is zwaar om zoiets tegen je ouders te moeten vertellen. Een van onze kinderen had de trouwdatum in het verschiet; ik zou een nieuw pak moeten gaan kopen. "Laten we dat maar niet doen", dacht ik. Onze oudste dochter was net in verwachting. Zo'n kleinkind, dat is weer iemand om me aan te hechten, dacht ik. Maar mag dat nog wel?

Het waren zware dagen, maar ik was niet vertwijfeld. De zondag nadat ik de onheilsboodschap te horen had gekregen ging ik naar de kerk. Waar kun je beter zijn, met je verdriet? Emerituspredikant T. van 't Veld uit Ede preekte over Psalm 56:4, "Op de dag dat ik vrees, vertrouw ik op U". Het was alsof hij alleen voor mij sprak. Het Woord van God kwam heilzaam binnen. Ik wist het zeker: ook die dreigende melanoom gaat niet buiten God om. Het is een vorm van heidens denken, als je er vanuit gaat dat er ook een andere werkelijkheid is dan die van God. Mijn leven is in zijn hand. Het is een wonderlijke zekerheid, waardoor ik de kracht kreeg om er met andere over te spreken, meteen na de dienst, in de hal van de kerk. Geloven is - ook in zo'n moeilijke situatie - vertrouwen op de belofte van God. Een belofte is een toezegging aangaande de toekomst. En die toekomst heeft daardoor betekenis in het hier en nu. Dat geloof heb ik altijd bij me gehad. Nu werd het beproefd, beoefend. Op zo'n moment ontdek je dat het waar is.'

Kaleb

Ik raak altijd weer onder de indruk van Kaleb, één van de verspieders, een geestverwant van Jozua. Van Kaleb wordt gezegd dat hij vertrouwde op de belofte van God. Dat gaf hem de kracht om tegen de publieke opinie van het opstandige volk in te gaan. Als hij vele jaren later als 'senior' de daadwerkelijke intocht in Kanaän meemaakt, blijkt zijn vertrouwen

op Gods belofte nog ongebroken aanwezig. Daarin is hij voor mij een inspirerend voorbeeld.'

Intussen zijn we vijftien jaar verder. Mijn vrouw noemt de melanoom "een tijdbom die nooit is afgegaan". Het is een wonder, zo'n grote melanoom van 8 millimeter dikte, zónder uitzaaiingen. Tien jaar lang waren er controles, in het begin elk kwartaal. Elke keer moet je er dan rekening mee houden dat de ziekte kan terugkeren. Ik realiseer me heel goed dat het heel anders had kunnen lopen. Een jonge vrouw, die in diezelfde periode de diagnose te horen kreeg, is aan de ziekte overleden.'

Beslismomenten

Als Nico over zijn geloof spreekt, valt regelmatig de term 'beslismoment'. Eén zo'n beslismoment in zijn leven was de keuze om de Gereformeerde Gemeente in Nederland van zijn ouderlijk huis te verwisselen voor de Hervormde gemeente in het dorp. 'Dat was niet louter pubergedrag. Ik ben nog altijd blij dat ik die beslissing heb genomen. In de hervormde gemeente is het geloof bij mij gewekt, tijdens een preek over een tekst uit Spreuken 23: "Mijn zoon, geef Mij uw hart".

Nico de Waal (66) groeide op in Alblasterdam. Hij begon zijn loopbaan als assistent-accountant, was tien jaar docent economie. De afgelopen decennia werkte hij in de directie van uitgeverij Boekencentrum (sinds 2016 KokBoekencentrum).

Nico is lid van het bestuur van de Gereformeerde Zendingsbond en actief binnen de ChristenUnie. Hij diende de kerk in vele functies, onder andere als ambtsdrager en voorzitter van de algemene kerkenraad in de Hervormde gemeente in zijn woonplaats Waddinxveen. Nico is getrouwd met Marja van Asperen; het echtpaar heeft 4 kinderen en 4 kleinkinderen.

Nog zo'n beslismoment was de keuze om belijdenis te gaan doen én om avondmaal te vieren. 'Dat was voor mij zonneklaar. Als je belijdenis doet, vier je ook avondmaal; dat was op het dorp van mijn jeugd een omstreden uitspraak. Nee, die beslismomenten hebben me voor heel wat toebereiding behoeft. Ze gaven me later ook de ruimte en vrijmoedigheid om taken in de kerk op te pakken.' Hij nam de benoeming aan tot voorzitter van de algemene kerkenraad. 'Bij zulke beslissingen speelt de herinnering aan de ziekte weer op. Anderen hebben meer vertrouwen in mij dan ik in mijn lichaam, denk ik dan. Dat is Gods hand.'

Dragende zorg

Door mijn werk als uitgever van onder andere het Liedboek, heb ik veel met de dichter Sytze de Vries opgetrokken. Eén van mijn lievelingsteksten van hem is het lied 'Zolang wij ademen' (lied 657) dat de dragende zorg van God bezingt. Wat mij er zo in aanspreekt is dat ons leven is omgeven door de trouw van God, hoe het ook in het leven loopt.

*'Ons lied wordt steeds gedragen
door vleugels van de hoop.
Het stijgt de angst te boven
om leven dat verloopt.
Het zingt van vergezichten,
het ademt van uw Geest.
In ons gezang mag lichten
het komend bruiloftsfeest.'*

Koos van Noppen

Je wrijft je ogen uit

Overkomt het u ook weleens, dat u zich bij het lezen van een bijbelgedeelte de ogen uitwrijft? 'Staat dat er écht? Mij overkwam dat pas, toen ik las wat de apostel Paulus in 1 Korinthe 15 schrijft: *'Immers, alle dingen heeft Hij God, aan de voeten van Christus onderworpen'* (vers 27). Is dat écht waar? Ligt deze chaotische wereld met al haar angsten, haar bittere onrecht, haar onrust en haar strijd, in de handen van Christus? Lijkt het er niet eerder op dat Gods tegenstander het voor het zeggen heeft?

En tóch meent de apostel het volstrekt ernstig: Heel deze ziedende wereld wordt beheerst door Christus en Hij stuwt haar naar de volkomen doorbraak van het Koninkrijk van God. Deze tekst staat niet voor niets in het hoofdstuk waarin de apostel met vreugde getuigt dat Jezus is opgestaan uit de dood en daarmee alle demonische machten heeft onttroond!

Als het waar wat de apostel hier schrijft – en in het geloof weet ik dat het wáár is – dan heeft dat geweldige consequenties voor de manier waarop ik in het leven sta. Dan ben ik geen zwerver meer, die maar wat doelloos rondwaalt over deze aarde. In de navolging van Christus ben ik dan een pelgrim, met een doel voor ogen. Ik ben onderweg naar het stralende Koninkrijk van God. Mijn kleine leven, met al zijn gaten en rafels, is opgenomen in het grote geheel dat Christus in handen heeft.

Ik blijf verwonderd mijn ogen uitwrijven.

Ds. H.G. de Graaff

Dapper geloven

Toen ik haar voor het eerst ontmoette, was ze al op hoge leeftijd gekomen. Maar haar geest was nog helder. Bovendien was ze gezegend met een blijmoedig karakter, ze was zelfs een beetje ondeugend. Ze stoorde zich weinig aan wat anderen wel zouden kunnen zeggen. Als ze in de oude grote kerk, waar ze steevast elke zondag kwam, kinderen binnen zag komen kon ze hen, zodra ze in haar buurt waren, een snoepje toegooien. Sommige jongens en meisjes waren daar op uit. Ze trokken net zo lang aan de hand van hun moeder, dat ze wel in de buurt van de oude vrouw moesten komen, om daar dan een snoepje te incasseren.

Inbeelden

Een pastoraal bezoek bij de oude vrouw was altijd goed voor een mooi gesprek over de preek van zondag. Vaak vertelde ze ook over haar eigen geloofsweg. Ze kon putten uit een jarenlange, rijke ervaring. Soms ging het maar over heel kleine dagelijkse dingen, waarin ze niettemin de zorgende hand van haar God en Vader had opgemerkt. Eens vertelde ze over haar jeugd. Ze was opgegroeid in een geestelijke sfeer waarin het haast onmogelijk was te geloven dat je een kind van God mocht zijn. Wilde je er zeker van zijn dat je 'bekeerd' was, dan moest er wel heel wat gebeurd zijn in je leven. In de preken die ze zondag na zondag hoorde klonk altijd weer de waarschuwing, dat je je toch vooral niets moest inbeelden. Op de catechisaties, die ze trouw bezocht, was het al niet anders.

En toch, door wat ze zelf in haar bijbeltje las en door de gesprekken met een oude oom, had het evangelie haar jonge hart gewonnen. De Here Jezus, die ook voor haar zonden was gestorven, was haar blijdschap en vrede geworden.

Ze meldde zich aan voor de belijdeniscatechisatie en ja, ook daar sprak ze vrijmoedig over haar geloof. Maar de dominee had daar grote moeite mee. Na een catechisatie waarop ze weer eens openhartig over haar geloof had gesproken, riep hij haar bij zich. Ze moest de komende week maar eens bij hem langskomen voor een gesprek. Verlegen was ze bepaald niet, dus zij naar de pastorie. De predikant ontving haar in zijn studeerkamer. Uit al die indrukwekkende rijen boeken in zijn bibliotheek nam hij een exemplaar en gaf het haar. 'Lees dat nu maar eens en kom over een paar weken terug, dan praten we wel verder.'

Toontje lager

Thuisgekomen keek ze nieuwsgierig naar de titel: 'De bijna-christen ontdekt'. Onmiddellijk begreep ze de bedoeling van de dominee. Hij vond haar geloof kennelijk maar oppervlakkig. Geloof van een 'bijna christen'. Door dat boekje moest ze maar eens een toontje lager leren zingen...

Ze heeft het wel doorgelezen. Maar haar blijde en vaste geloof in de Here Jezus heeft ze er niet door laten ondermijnen. In Gods Woord en beloften vond ze haar rust.

Na een paar weken ging ze terug naar de dominee. Weer zat ze tussen die statige rijen boeken. 'En?' vroeg hij verwachtingsvol. 'Hoe vond je het?' Ze antwoordde blij en een tikkeltje ondeugend. 'Prachtig! Ik heb er zo van genoten! Ik ben er echt door versterkt in mijn geloof. Dank voor het uitlenen.'

De dominee sputterde nog wel wat, maar veel weerwoord had hij niet.

Ze nam afscheid, ik denk met diezelfde twinkeling in haar ogen, die ze nog had toen ze al oud geworden was.

Over dapper geloven gesproken!

*Ds. J. Westland,
Putten*

Kringloopgeluk

De man die de doos op de toonbank zet, doet Benthe meteen aan haar oma denken. Ze glimlacht van oor tot oor. Die Zeeuwse tongval, dat is een goede binnenkomer. “Èt komt uut ’t huus van een tante! Ze is uut den tied” Hij vouwt de flappen van de doos open en Benthe buigt zich over de boeken.

“Streekromans, fijn, daar is vraag naar. Wilt u misschien een kop koffie?”

Nee, daar is geen tijd voor, hij heeft nog meer te doen. Met een armzwaai beent hij al naar de deur en weg is hij.

Het is rustig op dinsdagmorgen in de Kringloopwinkel. Benthe heeft alle tijd om de doos uit te pakken. Ze niest als ze een stapel verkleurde boeken uit de doos tilt. Best wel stoffig ‘*bie tante*’. Er zijn bekende titels bij. *De Tuinfluiter-trilogie*, *De Kloof zonder Brug*, en *Rozen van Hofwijck*. Die laatste, daar wordt oma misschien nog een beetje blij van. De andere twee kunnen naar de bibliotheek in het verzorgingshuis waar oma woont. Want zelf zal oma niet snel een boek uitlenen, ze is altijd bang dat het niet bij lenen blijft. Oma bewaakt alles wat haar dierbaar is. Het gaat niet zo goed met haar sinds ze aan haar knie is geopereerd.

Ze blijft pijn houden en werkt, eerlijk gezegd, niet mee in het revalidatietraject dat de fysiotherapeut heeft voorgeschreven. In haar eentje naar de fitnessruimte, achter haar rollator, dat is oma gewoon te veel. Oma wordt oud, ze kan er zo slecht tegen dat

er mensen om haar heen wegvallen, ze had altijd al moeite gehad met afscheid nemen.

Dat heeft zo zijn reden: als twaalfjarig meisje was oma alles, maar dan ook echt alles, kwijtgeraakt tijdens de watersnoodramp in 1953. Haar moeder en haar broertje verdronken, haar huis met alles erin compleet weggevaagd. Er is niets van teruggevonden, helemaal niets. Oma’s vader was voorgoed geknakt, hij kon het verlies geen plek geven. Oma heeft voor hem gezorgd tot hij opgenomen moest worden in een gesloten instelling en daar is hij ook overleden. Zo had oma een heel moeilijk jeugd gehad, maar gelukkig ontmoette ze opa en zijn liefde bracht de vrolijkheid terug in haar leven. Hij tilde haar op met het Zeeuwse motto *Luctor et emergo*, en dat werd haar lijfspreuk. Maar het worstelen om boven te komen, dat is na de dood van opa, drie jaar geleden, alleen maar een groter gevecht geworden.

Benthe zucht, wat heeft ze al niet geprobeerd? Maar zodra zij benadrukt wat er allemaal kan en is, komt oma met de lijst van alles wat zij mist. Oma staat omgekeerd in het leven, ze telt alleen maar wat er niet is. Verdrietig is dat. Ook zielig.

Benthe legt twee romans apart, de rest krijgt een plaats op de boekenplank. Onder in de doos zit een bruine envelop. De met inkt geschreven letters erop laten zich maar moeizaam lezen. BEWAREN, ontcijfert Benthe. Het plakband is verdroogd, de inhoud schuift er zomaar uit. Het is een klein boekje, blauw linnen kaft met gouden letters POESIE. Voorzichtig pakt Benthe het boekje op en loopt er mee naar het bureau, waar de lamp het felst is. De inhoud ligt los in de kaft. De plaatjes vallen meteen op. Wat ontzettend oubollig romantisch, zijden bloemetjes en kransjes. De verschoten fletse kleuren maken het alleen maar nog mooier.

Alle versjes zijn gericht aan de eigenaresse van het poesiealbum. Voor Elisabeth, lieve Elise, beste Els. En de schrijvers van de rijmpjes getuigen stuk voor stuk van Zeeuwse herkomst: Janse, Jobse, Wisse, Smallegange, Almekinders, Dieleman.

Benthe slaat de eerste bladzij op, daarop is met een liniaal een keurig diagonaal kruis getrokken waarbij de woorden staan:

*Mijn naam moet
in mijn album
staan,
al moet ik er
dwars door-
helen gaan.*

En daar-
onder in
kinderlijk
schoon-
schrift:

*Elisabeth
Hamelink.*

Benthe houdt haar adem in. Wat? Dit kan niet waar zijn toch? Ze slaat het volgende blad op, waar met mooie schuine krulletters onder het versje staat

*Je liefhebbende moeder Dingena
Hamelink-Berrevoets”.*

Benthe moet gaan zitten, ze legt in een onbewust gebaar haar hand tegen haar keel.

Wouter, haar collega, stommelt binnen met een schemerlamp en roept: ‘Ik heb een bak vol ouwe meuk, kun je even helpen?’ Ze geeft geen antwoord, hoort het amper. ‘Oma! Och, oma toch!’ zegt ze gesmoord. De schemerlamp klettert op de vloer. ‘Is er iets met je oma? Wat nou... gekke meid, wat doe je? Huilen of lachen?’

“Moet je kijken, dit wordt net binnen gebracht. Het is toch niet te geloven?”

Tien minuten later gooit Benthe haar fiets tegen het hek van het verzorgingstehuis. Hijgend wacht ze op de lift. Maar alle haast en ongeduld valt uit haar weg als ze de kamer van oma binnenkomt.

Die zit bij het raam en kijkt hoe een koolmeesje zich tegoed doet aan een van de vetbollen in het vogelhuisje.

Ze maant met haar hand Benthe rustig aan te doen. ‘Kalm jij, hij zit er net, hij heeft het zo nodig!’

Benthe pakt het poesiealbum uit haar tas en legt het op oma’s schoot. ‘En dit heeft u zó nodig!’

De ogen van oma worden groot. Dan rollen er ineens twee dikke tranen. Ze pakt het poesiealbum op en kust het: “Is et wezeluk wer?”

Joke Verweerd

Nummerbord

Als kind heb ik altijd al bijzondere interesse voor nummerborden gehad. Ik kan mij nog herinneren dat ik in een schriftje nummerborden van auto's opschreef. Als mijn ouders op een vrije zaterdag op familiebezoek gingen, deed ik samen met mijn zussen onderweg een wedstrijdje: wie ziet als eerste de letter 'V' of het cijfer '6' in een nummerbord van een passerende auto?

Nummerborden bevatten soms een bijzondere boodschap. Jaren geleden reed ik een auto met daarop de letters: NK-ZB. Tijdens mijn intrede in de Hervormde gemeente te Putten vertelde ik de gemeente wat de betekenis van die letters was: Niet Kerken Zonder Bijbel.

Nummerborden roepen bij mij emoties op. Als ik een auto zie met als kenteken HHK, denk ik direct aan de kerkscheuring van 2004. Een gevoel van droefheid overvalt mij dan: dat had nooit mogen gebeuren! Als ik een auto zie met de letters GZB, moet ik de neiging onderdrukken om de secretaresse van deze zendingsorganisatie een fotootje te sturen met daaronder de tekst: ook hier steunen ze jullie werk van harte!

Nummerborden wekken bij mij een verlangen op, temeer daar de Rijksdienst voor het Wegverkeer recent begonnen is met een nieuwe kentekenserie. In gedachten heb ik mijn favoriete nummerbord al gemaakt: S-898-DG. U vraagt zich misschien af: wat is de boodschap van dit nummerbord? Ik zal het u onthullen. De letters SDG betekenen Soli Deo Gloria, aan God alleen de eer! De cijfers 898 verwijzen naar Psalm 89 vers 8. In de psalmberijming van 1773 staan deze woorden: 'Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen'. Het lijkt mij geweldig om met deze boodschap over 's Heeren wegen te mogen rijden.

*Ds. H.J. van der Veen,
Sliedrecht*

LICHTSPOOR

**Zolang wij ademen
schept Gij in ons de kracht
om zingend te vertalen
waartoe wij zijn gedacht:
elkaar zijn wij gegeven
tot kleur en samenklank.
De lofzang om het leven
geeft stem aan onze dank.**

**Al is mijn stem gebroken
mijn adem zonder kracht,
het lied op andere lippen
draagt mij dan door de nacht.
Door ademnood bevangen
of in verdriet verstild:
het lied van uw verlangen
heeft mij aan 't licht getild.**

**Het donker kan verbleken
door psalmen in de nacht.
De muren kunnen vallen:
zing dan uit alle macht!
God, laat het nooit ontbreken
aan hemelhoog gezang,
waarvan de wijs ons tekent
dit lieve leven lang.**

**Ons lied wordt steeds gedragen
door vleugels van de hoop.
Het stijgt de angst te boven
om leven dat verloopt.
het zingt van vergezichten,
het ademt van uw Geest.
In onze gezang mag lichten
het komend bruiloftsfeest.**

*Tekst: Sytze de Vries
Te zingen op de melodie van:
'Soms groet een licht van vreugde'.*

Lichtspoor verschijnt zes maal per jaar en is een uitgave van de IZB, vereniging voor zending in Nederland.

Redactie

ds. J.H. Gijsbertsen (voorzitter)
M. Verkaik (secretariaat)
ds. H.G. de Graaff
ds. J. Westland
K. van Noppen

Redactie-adres

Breestraat 59-61
3818 BH Amersfoort
Tel. (033) 461 19 49
E-mail: info@izb.nl

Cover foto

Koos van Noppen, pag. 1, 3, 4, 11
Shutterstock, pag. 2, 6, 7 en 8.